

Terminator

EZ DA, ez, film baten izena. Baina fikzio izugarrienak baino gehiago izutzen duen errealitatea da. Gordina. *Terminator*. Deuseztatzailea, eze-reza dakarrena.

Hazietan garatu den teknika bati esaten zaio *terminator*. Transgenikoak sortu dituzten enpresek negozioa areagotzera bideratua. Beren botere gosea berdintze aldera ekin zioten *terminator*-aren ildoari. Funtsean, erraza da: landare transgeniko bat asmatzen da, eta, jakina, patentatu egiten da; aldatutako geneen eraginez ezaugarri bereziak izango ditu, eta gene horiek landareak sortuko dituen hazietan transmitituko dira. Beraz, bigarren belaunaldiko haziak hedatzen direnean patenteak babesten duen negozioa nahi gabe ere hedatzen da. Horrek, noski, patentearen balioa urardotzen du, eta garbi diote: hazi bioteknologiko horiek sortzeko inbertsio erraldoiak egin dituzten enpresen interesak babestu behar dira.

Patenteena negozio gutxitxo, nonbait, eta gehiago behar. Nondik edo handik boterea puztu behar, aseezinak dira. Hamar enpresak

Bigarren belaunaldiko haziak antzu bihurtzeko sortu zen *Terminator* teknologia. Lerro hauen gainean, haren debekua eskatzeko erabilitako afixa bat.

dute beren esku munduan erabiltzen diren hazi komertzialen merkatuaren erdia. *Terminator*-ak denon elikaduraren jabe egingo ditu: *terminator* hazitik sortzen den landareak emandako haziak antzuak izango dira. Erein eta ez dira jaiotzeko gauza izango. Eta inguruan kutsatzen direnak ere antzutuko ditu.

Transgenikoek inolako onurarik ez dakartela pentsatzen dugunok gene horiek hara-hona ibiltzea kalte izugarriak eragiten ari dela diogu. Betiko tokiko nekazaritza egiten den alderdietan, gene txar horiek, polenaren bidez, bertako haziak kutsatzen dituzte. Lore arteko truke ziztrin horrek betira-

ko izorratuko ditu milaka urtean hautatuz, hobetuz eta trukaturaz zaindu diren aldaeren haziak. Hamaika belaunaldiren lana, pikutara. Lehen, gaitz erdi, gene bat txertatzen zitzaion. Orain, gaitza erabatekoa, haziak ernatzeko gauza ez direla geratuko dira. Lehen, transgenikoak nahi dituzten nekazari industrialek soilik erosi behar zituzten hazi horiek. Laster mundu osoak beharko ditu. Negozio biribila. Patenteenaren aldean monopolio sendoagoa.

Oraingoz galarazita dago. Itxuraz. Baina saioetan erabili izan diren geneak hor dabilta, airean, hara-hona... ■

JAKOBA ERREKONDO

J. E.

Garoa eta aza

AZAK duen arerio nagusia tximeleta bat da. Arrautza horiak multzoka jartzen dizkio hostoaren azpiko aldean. Harrak jaiotzen direnean, zirt-zart, jan eta jan hasiko dira. Egun batzuetan besterik ez dute egingo. Utziz gero, landarea zipiztu arte. Erasoari aurea hartze-

ko, garo hosto bat azaren gainean jartzea ona omen da. Aurreko batean Donostiako baratze batean ikusi nuen argazkiko aza jendea. Ez zuten harraren arrastorik, barraskiloen zulo batzuk besterik ez. ■